

Zkoušky z myslivosti

IV. skupina – Péče o zvěř

Péče o zvěř – cíle a metody

Péče o zvěř je soubor mysliveckých činností, směřující k

- zabezpečení a zlepšování životních podmínek zvěře
- k úpravě (ochraně či regulaci) početních stavů zvěře
- k úpravě pohlavní a věkové struktury populací zvěře
- zlepšování kvality a zdravotního stavu populací zvěře

Péče o zvěř – cíle a metody

Metody k dosažení těchto cílů:

- průběžné sledování početních stavů zvěře vzhledem ke kvalitě životního prostředí a realizace opatření k jejich ochraně (v případě úbytku) či regulaci (v případě přemnožení)
- průběžný výběr zdravých, chovných a geneticky dobře založených jedinců
- dodržování pohlavní a věkové struktury populací zvěře
- důsledně realizovaný průběrný odstřel
- zabezpečení kvalitativně i kvantitativně vhodné potravy v průběhu celého roku včetně zabezpečení vhodných vodních zdrojů
- péče o krytové a klidové části honitby
- ochrana zvěře před intenzivním působením biotických i abiotických faktorů, které zvěři škodí či ji poškozují

Ekologické zásady myslivecké péče

Ekologie – věda o vzájemných vztazích mezi organizmy a jejich životním prostředím

Respektování ekologických zákonitostí musí být základem moderní myslivecké péče o zvěř

**Základní ekologické faktory – voda a vlhkost prostředí
půda
světlo
teplo**

Ekologické zásady myslivecké péče

Základní ekologické pojmy, důležité pro mysliveckou péči o zvěř:

Teritorium – určité plošné území, které jedinec či pár pro sebe obsazuje, značí a obhazuje

Domovský okrsek - home range, oblast, kde jedinec nebo skupina jedinců získává potravu, vyvádí mláďata apod. Uvnitř domovského okrsku, který se může překrývat s jinými, je teritorium, vlastní území, které zvíře nekompromisně hájí.

Biotop – je soubor živých i neživých složek, vytvářejících životní prostředí zde žijících organismů

Ekoton – přechodná část mezi dvěma biotopy (např. přechodová hrana lesa a louky)

Biodiversita – druhová pestrost v určitém území

Ekologické zásady myslivecké péče

Základní ekologické pojmy, důležité pro mysliveckou péči o zvěř:

Mezidruhové vztahy – vytvářejí předpoklady pro možnost či nemožnost jejich soužití včetně široké škály kompromisních vztahů

Kompetice - konkurenční problém, který se může týkat potravních nároků, úkrytových potřeb a řady jiných faktorů

Predace – predátor (šelma, dravec) loví kořist. Na množství kořisti je existenčně závislý.

Parazitismus – je stav, kdy jeden organizmus žije na či uvnitř jiného organismu a způsobuje svému hostiteli zdravotní problémy až smrt

Ekologické zásady myslivecké péče

Základní ekologické pojmy, důležité pro mysliveckou péči o zvěř:

- **Populace** - soubor jedinců téhož druhu na určité ploše – např. honitbě
- **Populační hustota** - počet jedinců téhož druhu zvěře na jednotce plochy – nejčastěji se uvádí na 100 či 1000 ha honitby
 - **minimální populační hustota** ještě zaručuje možnost reprodukce daného druhu
 - **nižší populační hustota než minimální** – dochází ke snižování až vymizení daného druhu z území
 - **maximální populační hustota** – začínají se objevovat důsledky vysokého stavu – potravní konkurence, problematická reprodukce, škody na životním prostředí
 - **přezvěření** – vysoké škody, vzrůst nemocnosti, pokles kvality

Ekologické zásady myslivecké péče

Poměr pohlaví - primární – po narození 1 : 1

druhotný – ovlivněný nejčastěji člověkem (lovem) , převážně
ve prospěch samičí zvěře, **naprosto nežádoucí u
spárkaté zvěře**, akceptovatelný u bažantí zvěře

**V současné době vlivem myslivecké činnosti narušený poměr pohlaví u
všech druhů spárkaté zvěře (až k poměru 1 : 3 i více!!!!)**

Věková struktura populace - musí respektovat biologické zákonitosti
každého druhu

- v populaci spárkaté zvěře musí být dostatek
dospělých samců (u srnce 5 a více let, u jelen
11 a více let)

**V současné době vlivem myslivecké činnosti silně změněná věková
struktura u všech druhů spárkaté zvěře, ale především u jelení zvěře
(výskyt jelenů, starších 10 let, je výjimečný).**

Ekologické zásady myslivecké péče

Životní rytmus zvěře – tzv. ontogeneze, počíná oplozením vajíčka, narozením, růstem, dospělostí – obdobím reprodukce, stárnutím a úhynem

Sezónní rytmy zvěře – jsou vázány především na potravní nabídku a sexuální cyklus. Výrazné především u tažných ptáků, dále u hibernujících druhů (přespávajících zimu), u jarní a podzimní výměny srsti či u morfologických a fyziologických změn trávicího traktu přežvýkavců

Denní rytmy zvěře - střídání spánku a bdění, může mít podobu dvou cyklů (noc- spánek, den-bdění), či mohou být tyto cykly kratší a v průběhu dne se střídají.

Pastevní cykly s následnou dobou přežvykování – velmi důležité u volně žijících přežvýkavců !

Srnce 8 – 10 cyklů denně, jelen 4 – 6 cyklů denně.

Pokud je zvěř rušena a nemůže využít tento počet cyklů, dochází ke zhoršování zdravotní kondice zvěře a nárůstu škod na lesních dřevinách!

Etologie zvěře

Základem většiny životních projevů zvěře jsou instinktivní mechanismy.

Vzájemná komunikace – optická, zvuková, pachová a pohybová

Na základě sociálních vztahů se vytváří domovské okrsky jedinců, rodin či skupin (tlup), uvnitř domovských okrsků si jedinci vytváří teritorium.

**Vytváření vztahu ve skupině – hierarchie , důležitá odpovídající věková struktura – alfa , beta jedinci (např. u šelem – vlk)
vliv na reprodukci**

**Rytmy aktivit - denní rytmy (cirkadiánní) – bifázní (ráno a večer)
polyfázní (několikrát denně – zajíc, muflon)
- sezónní rytmy – rozmnožování, migrace, hibernace atd,**

Etologie zvěře

Etologie mezidruhových vztahů

- **pozitivní vliv** - komenzalismus – soužití s využíváním zbytků potravy či využíváním rozdílů v chování (ochrana)
 - protokooperace – většinou shlukování do tlup – bezpečnost
 - kooperace většinou vnitrodruhová – lov ve smečkách
- **negativní vliv** - konkurence - potravní
 - prostorová
- predace - lov kořisti – původně významný prvek evoluce
 - význam predace činností člověka ztratil svůj evoluční význam (přemnožení kořisti – spárkatá zvěř, uměle vypouštěná drobná zvěř a vybití velkých šelem

Honitba

- **Minimální výměra honitby – 500 ha, u obor minimálně 50 ha**
500 ha je vhodných u zvěře drobné a srnčí, u zvěře jelení by honitba měla mít alespoň 1000 ha

Právo myslivosti – je možné vykonávat pouze na honebních pozemcích, tvořících honitbu

Klasifikace honiteb – stávající systém tabulkového zařazení honiteb do jakostních tříd v důsledku zásadních změn v kvalitě životního prostředí zvěře již nevyhovuje, základem musí být současné potravní možnosti honitby a také vliv zvěře na biotop

Honitba

Pro kvalitu honitby jsou důležité

Lesní honitby

- Zvěřní louky a políčka pro zvěř
- Okusové porosty

Polní a smíšené honitby

- Políčka pro zvěř (význam má i velmi malá plocha, sloužící celoročně jako potravní zdroj)
- Remízky a krytové porosty

Pro všechny honitby

- Vodní zdroje

Oborní chovy

- **Obora** je druh honitby, která je dokonale oplocená a zabraňuje jak úniku zvěře z obory, tak také vnikání zvěře v vnějšku do obory.
- Minimální zákonná výměra honitby je 50 ha. Tato výměra není vhodná pro žádný druh naší spárkaté zvěře!
- Doporučená minimální výměra obory:
 - prase divoké, muflon 250 ha
 - daněk, muflon..... 500 ha
 - jelen 1000 ha
- V oboře musí být
 - dostatečné zastoupení pastevních ploch (cca 40% plochy, pokud jsou v oboře starší listnaté porosty, lze výměru pastevních ploch snížit)
 - dobré krytové podmínky v lesních porostech
 - dostatečný zdroj vody
 - vybudovaná síť krmných zařízení
 - vybudovaná síť loveckých zařízení a skladů krmiva

Aklimatizační, karanténní a přezimovací obůrka

- **Aklimatizační obůrka** - je součástí honitby, slouží ke krátkodobé (1 – 2 roky) aklimatizaci dovezené zvěře před jejím vypuštěním do honitby
- **Karanténní obůrka** - slouží ke krátkodobé (většinou několik týdnů) separaci dovezené či odchycené zvěře z veterinárních důvodů
- **Přezimovací obůrka** - slouží k uzavření volně žijící jelení zvěře přes zimní období. Důvodem je prevence škod na lesních porostech.

Intenzivní chovy drobné zvěře - bažantnice

- **Historie bažantnictví** - počátky již ve starověku, okrasný chov, chov pro kuchyni
- **Rozvoj bažantnictví** - souvisel s vynálezem a rozvojem palných zbraní
- **Zakládání bažantnic** - od 14. století, početně také v českých zemích
- **Do 70. let 20. století** bylo bažantnictví založeno na divokém chovu bažanta
- **Prudký pokles divokých populací bažanta** v konci 20. století byl příčinou vzniku nejprve **polodivokého chovu** bažanta a posléze **chovu umělého**

Intenzivní chovy drobné zvěře - bažantnice

- **Umělý chov bažanta**
 - chovné hejno – produkce vajec
 - umělé líhně (předlíhně a dolíhně)
 - odchov jednodenních bažantích kuřat
 - převod odchovaných mladých bažantů ve stáří 8. až 12. týdnů do honitby
- **Umělý chov bažanta klade vysoké odborné a etické nároky na myslivce**
 - chovatelská a zdravotní problematika
 - příprava a údržba honitby, vhodné pro vypouštění
 - ochrana vypuštěné bažantí zvěře před škodlivými vlivy

Bezpodmínečné dodržování etických požadavků při chovu a především lovu vypuštěné bažantí zvěře!

Intenzivní chovy drobné zvěře – odchovny zajíců, kachen, krocanů a dalších druhů

- **Umělý chov kachny divoké – kačenárny**
 - obdobný systém jako při umělém odchovu bažanta
 - degraduje divoké populace kachny divoké
 - problematická etika lovu
- **Umělý chov zajíce a koroptve** – metodicky zvládnuté, praktické využití pro myslivost nemají
- **Umělý chov krocanů, orebic a dalších** – jedná se o vypouštění nepůvodních druhů zvěře, legislativní omezení, nežádoucí
- **Ochrana každého druhu zvěře je především ochranou jeho životního prostředí.**
- **Zavádění uměle odchovaných jedinců do prostředí, z kterého divoké populace vymizely, nemůže být úspěšné!**

Chovatelské oblasti

- **Chovatelské oblasti se vytváří**
 - pro zvěř, jejíž denní či sezónní migrace překračují více honiteb
 - z důvodů ochrany či záchrany určitého druhu zvěře
- Základem funkčnosti chovatelské oblasti musí být ochota všech uživatelů honiteb, začleněných do chovatelské oblasti, respektovat společné plány chovu a lovu zvěře, pro kterou byla oblast vytvořena včetně předkládání všech trofejí či jiných markantů na společné chovatelské přehlídce.

Chovatelské přehlídky

- **Chovatelské přehlídky**

- slouží pro hodnocení kvality chované zvěře
- pro kontrolu odlovu zvěře - trofejové
 - holé

Předkládání trofejí a spodních čelistí zvěře holé na chovatelskou přehlídku by mělo být samozřejmou součástí mysliveckého hospodaření v honitbě.

O konání chovatelské přehlídky rozhoduje orgán státní správy myslivosti a současně také jmenuje hodnotitelskou komisi.

Kvalita životního prostředí zvěře a možnosti jejího ovlivňování

Kvalita životního prostředí zvěře je tvořena souborem faktorů:

- vhodné klimatické podmínky
- dostatečné potravní zdroje včetně vody
- klidová území a krytové možnosti
- minimalizace biotických i abiotických škodlivých vlivů

Ovlivňování - zlepšování životního prostředí zvěře

- ochrana původních či alespoň vhodných biotopů
- ochrana vodních zdrojů, dle možnosti jejich obnova
- využití i fragmentů půdních celků k tvorbě druhově bohatých rostlinných společenstev, celoročních zvěřních políček, krytových pásů dřevin apod.

Početní stavy zvěře

- **Minimální stav** – je stav, při kterém populační hustota druhu zabezpečuje biologickou reprodukci druhu, druh není ohrožený v další existenci
- **Normovaný stav** – nejvýše přípustný jarní stav, odpovídající kvalitě a úživnosti honitby, zvěř nezpůsobuje zásadní škody na životním prostředí

Skutečný stav zvěře v honitbě se musí pohybovat mezi těmito dvěma hodnotami!

Sčítání zvěře

Zvěř spárkatá - ke sčítání je nutné využít všech možností a metod (sčítání u krmelců, na pastvě, při loveckých akcích, trusové hromádky atd.)

Oficiální termín sčítání stanovuje krajský úřad v průběhu ledna a února.

Zvěř drobná - zimní sčítání

letní sčítání

sčítání před dobou lovu – nejdůležitější

Pouze odpovědné sčítání zvěře a následné plánování se skutečnými údaji má základní význam pro smysluplné hospodaření s volně žijící zvěří.

Skutečné stavy zvěře

Žádoucí početní stav zvěře v honitbě -

skutečný počet jednotlivých druhů zvěře se pohybuje v rozmezí mezi stavem minimálním a stavem normovaným

Lov zvěře dle schváleného plánu lovu.

Přezvěření honitby - skutečný počet určitého druhu zvěře se pohybuje výrazně nad normovaným stavem. V současné době platí na většině území ČR pro všechny druhy spárkaté zvěře.

Redukční odstřel

- především zvěře holé na základě povolení orgánu státní správy myslivosti.

Nedozvěření honitby - skutečný počet jedinců určitého druhu zvěře je na úrovni minimálního stavu či pod tímto stavem. V současné době platí na většině území ČR pro všechny druhy drobné zvěře.

Lov zvěře musí být zastaven!

Abiotičtí škodliví činitelé, ovlivňující stavy a kvalitu zvěře

Abiotičtí činitele, kteří škodlivě ovlivňují stavy a kvalitu zvěře

- **výrazné výkyvy klimatických podmínek** - extrémní mráz, srážky, dlouhodobé sucho
- **segmentace krajiny** - dálniční a silniční síť, velká města
- **doprava** - především silniční, ale také železniční
- **zemědělství** - velikost polních celků (monokulturních lánů)
 - chemizace zemědělství - hlavní příčina výrazného poklesu biodiverzity zemědělské krajiny
 - mechanizace zemědělství - rychlost zemědělských strojů, širší záběr, noční práce
- **lesnictví** - rozsáhlé monokultury dřevin
- **lidské volnočasové aktivity** - masová turistika a lyžařské sporty
 - motoristické a cyklistické aktivity v terénu
 - výstavba sídel, výrobních podniků a sportovních center

Biotičtí činitelé ovlivňující kvalitu a početní stavy zvěře

- kvalita a druhová pestrost biotopů
- dostupnost potravních zdrojů a vody
- početní stavy zvěře – přezvěření, resp. pokles
početnosti populace
- početnost predátorů
- zdravotní stav – výskyt chorob
- myslivecká péče a lov zvěře

Význam šelem a dravců v honitbách

- **Šelmy a dravci** jsou fylogenetickou součástí bioty - společenství živých organismů
- **Vztah predátorů (šelem a dravců) a kořisti**
je v přirozených podmínkách vyvážený – predátoři regulují početnost kořisti, při nedostatku kořisti klesá populace predátorů.
- **Narušení této rovnováhy** je důsledkem lidské činnosti
– např. vypouštění polokrotkých, uměle odchovaných bažantů má za důsledek koncentraci všech druhů predátorů
- **Myslivci musí respektovat legislativní ochranu šelem a dravců,**
jinak se z myslivců stávají pytláci.
- **V současných podmínkách honiteb, přezvěřených spárkatou zvěří, je návrat, resp. rozšiřování areálu výskytu velkých šelem , více než žádoucí.**

Struktura populací zvěře

Početní stav zvěře v populaci - má základní význam, se stoupající početností se zvyšuje počet samičí a mladé zvěře, mění se věková struktura populace a mění se i sociální vztahy v populaci

Pohlavní struktura populace - v přirozených podmínkách je poměr pohlaví přibližně 1:1

- rozšíření poměru ve prospěch samičí zvěře vede k nárůstu početního stavu zvěře a poklesu kvality zvěře
- v oborách je z komerčních důvodů možné upravit lovem mladé zvěře poměr pohlaví na 1:1,5 – 2 ve prospěch trofejové zvěře.

Struktura populací zvěře

Věková struktura populací zvěře

- musí respektovat biologické zákonitosti každého druhu
- je základem sociálních vztahů v populaci
- v populaci musí být dostatečný počet dospělých a dostatečně starých samců (srnec 5+, jelen 10+)
- u samičí zvěře je rozhodující tělesná kondice a zdravotní stav, věk není limitujícím faktorem plodnosti
- snižováním průměrného věku „dospělých“ samců se do reprodukce snadno dostávají i nekvalitní jedinci, kteří neprošli sítí věkového výběru

Průběrný odstřel

Průběrný odstřel je základem kvalitního chovu

Průběrným odstřelem rozumíme selekci všech slabých, nemocných, vážně poraněných a z hlediska chovatelského neperspektivních jedinců – a to u zvěře samčí, samičí i mláďat.

Průběrný lov není odstřel všech silných a trofejově zajímavých kusů bez ohledu na jejich věk a kondici!

Trofejový lov je odlov dostatečně starých a trofejově vyzrálých kusů samčí zvěře (u kamzíka i samičí zvěře) – u srnců minimálně 5 roků starých, u jelenů minimálně 10 roků starých.

Průběrný a trofejový odstřel

Průběrný odstřel samčí zvěře

- u všech druhů spárkaté zvěře musí průběrný odlov v I. věkové třídě tvořit minimálně 50% plánu lovu
- ve druhé věkové třídě se dokončuje selektivní výběr a odstřel by neměl přesáhnout 20%

Trofejový lov

- odlov v třetí věkové třídě by měl být „sklizní“ kvalitních trofejí – výsledků správně vedeného chovu

Průběžný a trofejový odstřel

Časový harmonogram průběžného odstřelu samčí zvěře

- odstřel pro další chov nevhodných jedinců I. a II. věkové třídy by měl být minimálně z 80% realizovaný před říjí (především u srnčí zvěře)
- **odlov dostatečně starých, trofejově zralých jedinců ve III. věkové třídě se realizuje v říjí či po říjí** (při lovu v říjí předpokládáme, že tito kvalitní jedinci předali svůj genetický potenciál již v předcházejících říjích – proto musí splňovat podmínku dostatečného stáří)

Průběrný a trofejový odstřel

Kritéria pro průběrný odstřel samčí zvěře

- pro průběrný odstřel je prvním kritériem tělesná konstituce, kondice a zdravotní stav posuzovaného jedince
- kritéria pro hodnocení kvality trofeje jako důvodu pro průběrný odstřel musí být vypracována vždy pro určitou oblast
- musí vycházet z kvalitativních výsledků odstřelu v předcházejících letech
- cílem chovu a průběrného odstřelu musí být dosažení kvalitního chovu typických jedinců daného druhu
- snaha o vychování „rekordů“ je v rozporu se snahou o zachování zvěře jako součásti volné přírody

Průběrný odstřel zvěře holé

Průběrný odstřel zvěře holé a především průběrný odstřel samic je základem chovatelské práce se spárkatou zvěří !!

Pro zachování správného poměru pohlaví v populaci daného druhu spárkaté zvěře (1:1) se musí každoročně ulovit stejný počet samců i samic, tedy stejný počet srn jako srnců či laní jako jelenů!

Pro průběrný odstřel holé zvěře platí doporučení doc. Nečase: „Pokud máte při prvním pohledu na zvěř pocit, že kus je „špatný“ a měl by se střílet, střílte jej“.

Další úvahy o tom, zdali se kondice či zdravotní stav zlepší, nejsou dobrým postupem. Další setkání s takovým kusem již nemusí nastat a posléze je místo něho střelený jiný kus, u kterého nejsou kromě plnění plánu k odstřelu jiné důvody!

Průběrný odstřel zvěře holé

Při průběrném odstřelu holé zvěře se posuzuje

- **konstituce zvěře (tělesná stavba)** - dobrým vodítkem je srovnání s ostatními kusy v tlupě
- **kondice zvěře (výživný stav)** - posuzuje se výživný stav a hmotnost kusu
- **zdravotní stav** - změny v chování, výměna srsti (sezónní přebarvování), znečištění okolí konečníků – průjmy, poruchy pohybu, výrazné slinění, změny na kůži atd.
- **věk** - důvodem k průběrnému odstřelu jsou pouze výrazné změny kondice, způsobené věkem, plodnost samic spárkaté zvěře zůstává zachována do pozdního věku

Přikrmování volně žijící zvěře

Fyziologie trávení u volně žijících přežvýkavců

- na základě fylogenetického vývoje je trávicí soustava volně žijících přežvýkavců přizpůsobena sezónním změnám v nabídce potravy
- trávení v předžaludcích zajišťují prvoci, bakterie a houby, jejichž složení se mění v závislosti na dostupnosti potravy
- obdobně dochází také ke změnám bachorové sliznice
- pro trávení má zásadní význam klid, který potřebují tyto druhy pro přežvykování a dostatečnou tvorbu slin
- důležitý je také počet pastevních period, ve kterých zvěř doplňuje obsah bachoru (srnec 8 – 10 cyklů denně, jelen 4 – 6 cyklů denně)
- **klid v honitbě** - základní požadavek pro správné trávení spárkaté zvěře a minimalizaci škod (které narůstají s intenzitou rušení zvěře při přežvykování)

Přikrmování volně žijící zvěře

- Zimní období není pro spárkatou zvěř obdobím strádání!
- Každoroční střídání letního dostatku snadno stravitelné potravy se zimním omezeným příjmem složitěji stravitelné potravy (s převahou celulózy) provází spárkatou zvěř po statisíce let její existence a volně žijící přežvýkavá zvěř je na tyto změny funkčně adaptována!
- Zimní přikrmování, zvláště snadno stravitelnými proteiny a glycidy, je snahou o eliminaci škod, způsobených plošně přemnoženou spárkatou zvěří. Efekt bývá často v důsledku koncentrace zvěře v okolí krmných zařízení a také v důsledku nedostatku vlákniny v krmné dávce opačný!
- Pro fyziologii trávení volně žijících přežvýkavců je v zimním období důležitější klid v honitbě než předkládání jaderných krmiv do krmných zařízení!

Přikrmování volně žijící zvěře

- Základem zimního přikrmování volně žijící přežvýkavé zvěře musí být kvalitní seno (pro srnčí zvěř vojtěškové či kvalitní jetelotravní seno) a dužnatá krmiva.
- Seno lze předkládat v různých zařízeních, ve kterých je pro zvěř dlouhodobě přístupné. Musí však být chráněné před deštěm a sněhem.
I v případě sena je ideální předkládání menších množství z kvalitního centrálního skladu , např. pro týdenní spotřebu.
- Dužnatá krmiva (krmná řepa, brambory apod.) se vykládají zvěři pro krátkodobou spotřebu. Ideální je vykládání denní dávky, zvláště v době , kdy vnější teploty klesají pod bod mrazu a dužnatá krmiva rychle namrzají a následně snadno hnijí. Nahnílé zbytky dužnatých krmiv je nutné z krmeliště odstraňovat. Denní dávku určuje denní spotřeba zvěří.

Přikrmování volně žijící zvěře

Přikrmování jadrnými krmivy vyžaduje odborný přístup k výběru technologie přikrmování a stanovení krmných dávek.

Zcela nepřijatelné je občasné krmení jadrnými krmivy v rámci sobotních brigád či naopak zavážení hromad obilných odpadů do honitby, které zde následně leží týdny a měsíce, mění se v kupy plesnivých a zahnívajících zbytků a představují přímé ohrožení zdravotního stavu konzumující zvěře.

Pokud se uživatel rozhodne dlouhodobě přikrmovat spárkatou přežvýkavou zvěř jadrnými krmivy, je nutné nejprve zpracovat návykovou fázi přikrmování (postupně navyšovat počáteční minimální dávku až k dávce krmné) a následně předkládat zvěři pravidelně stejné množství jadrných krmiv, rozdělené do odpovídajícího množství krmných zařízení. Tato praxe by se měla týkat pouze oborních chovů, ve volných honitbách není prakticky realizovatelná (a v současnosti je v rámci mimořádných veterinárních opatření proti šíření afrického moru prasat zakázána).

Přikrmování volně žijící zvěře

Předkládání soli zvěři

- vyrovnává nepoměr mezi sodíkem a draslíkem, přijatým v potravě
- doporučena je kamenná sůl či lisovaná sůl, případně s doplňky dalších minerálů
- účinnost tzv. „medicinných lizů“ je ve většině případů komerční záležitostí výrobce, pokud by obsahovaly skutečně účinné léčebné látky, musely by být pro jejich podávání stanoveny ochranné lhůty pro zvěřinu
- sůl se předkládá ve slaniskových pařezech – aby nebyla v kusech konzumována divokými prasaty

Vodní zdroje v honitbách

- Voda má pro zvěř zásadní význam
- Počet přirozených vodních zdrojů v honitbách klesá
- Především v polních honitbách je častý absolutní nedostatek vodních zdrojů
- Budování a údržba vodních zdrojů musí patřit mezi hlavní aktivity myslivecké péče o zvěř
- Okolí vodních zdrojů nemá být rozbahněné – prevence parazitárních infekcí
- Budováním a údržbou vodních zdrojů přispívají myslivci ke zvyšování biodiverzity honiteb, resp. lokalit, ve kterých se tyto zdroje nachází

Myslivecká zařízení pro spárkatou zvěř

Zařízení pro příkrmování zvěře v zimním období

ZVĚŘ SPÁRKATÁ - **objemná krmiva** – krmelce, jesličky, oborohy, seníky

- **jadrná krmiva** – krmná koryta, kombinované seníky, automatická krmítka pro jadrná krmiva
- **dužnatá krmiva** – krechty, sklepy, silážní jámy krmné stoly
- **soliska** – zařízení k předkládání soli, solné sloupy, pařezy apod. nepředkládat sůl volně na zem
- **vodní zdroje** – údržba přirozených vodních zdrojů a jejich okolí, v případě potřeby budování umělých zdrojů vody včetně pravidelného doplňování, resp. výměny vody

Myslivecká zařízení pro drobnou zvěř

ZVĚŘ DROBNÁ SRSTNATÁ – zaječí krmelečky, korýtka na jadrná krmiva, kůly na řepu

ZVĚŘ DROBNÁ PERNATÁ – zásypy pro bažanty, krmné rohatiny
zásypy s plovoucí plošinou pro kachny

PRO VŠECHNY DRUHY ZVĚŘE - zdroje vody
- soliska

Škody zvěří na lese

Zvěř je přirozenou součástí lesních ekosystémů.

Hlavní příčiny škod na lesních porostech

- přemnožená zvěř
- monokultury lesních dřevin hospodářského lesa
- rušení zvěře lidskými aktivitami – absence dostatečného počtu pastevních period s následným klidem pro přežvykování

Hlavní typy škod na lesních porostech, způsobené zvěří

- okus terminálních výhonků, letorostů a pupenů
- ohryz a loupání kůry
- oděr kůry při vytloukání paroží
- poškozování sazenic při zalesnění
- žírem semen lesních plodů

Škody zvěří na lese

Ochrana proti škodám zvěří na lesních porostech

- snížení stavů spárkaté zvěře na únosnou výši
- **mechanickou ochranou** - oplocení zalesňovaných ploch
 - individuální mechanická ochrana jednotlivých stromků
- **chemickou ochranou** - různé druhy repelentů, odpuzující zvěř
- **lesnickými opatřeními** - výsadba většího počtu sazenic na jednotku plochy
 - podpora přirozeného zmlazení
 - výsadba rychlerostoucích dřevin, určených jako potrava pro zvěř (pastevní les)

Škody zvěří na zemědělských plochách

Hlavní příčiny škod na zemědělských plochách:

- přemnožená spárkatá zvěř
- moderní velkoplošné hospodaření - zvěř nalézá ve velkých lánech potravu i klid

Typy škod dle druhů zvěře:

- **prase divoké** - škody v obilninách (spásání, poválení), škody na travních porostech
- **srnec obecný** - okus ve vinohradech, spásání jarních obilnin
- **jelen, daněk** - spásání obilovin, poválení

Škody zvěří na rybničním a rybářském hospodaření

Škody na rybničním a rybářském hospodaření způsobují:

Kormorán velký – lov a poškození ryb jak v rybničním, tak rybářském hospodaření

Volavka popelavá – lov ryb především v rybničním hospodaření

Vydra říční – lov ryb na tekoucích vodách a pstruhových rybníčkách

Bobr evropský, nutrie říční, ondatra pižmová – poškozování břehových formací a hrází, kácení stromů, stavba hrází

Škody způsobené chráněnými druhy zvěře

Zákon č. 115/2000 Sb. *Zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy*

Vybranými živočichy jsou

- a) bobr evropský (*Castor fiber* L.),
- b) vydra říční (*Lutra lutra* L.),
- c) kormorán velký (*Phalacrocorax carbo* L.),
- d) los evropský (*Alces alces* L.),
- e) medvěd hnědý (*Ursus arctos* L.),
- f) rys ostrovid (*Lynx lynx* L.),
- g) vlk (*Canis lupus* L.).

Škody způsobené hájenými druhy zvěře

Nahrazuje se škoda způsobená vybraným živočichem na

- a)** životě nebo zdraví fyzické osoby,
- b)** vymezených domestikovaných zvířatech,
- c)** psech sloužících k hlídání vybraných domestikovaných zvířat,
- d)** rybách,
- e)** včelstvech a včelařském zařízení,
- f)** nesklizených polních plodinách,
- g)** trvalých porostech,
- h)** uzavřených objektech, nebo
- i)** movitých věcech v uzavřených objektech.

Škody na zvěři

Škody na zvěři vznikají

- **zemědělskou činností** – zasečení zvěře, vysečení hnízd, otravy zvěře postřiky či aplikací rodenticidů
- **dopravou** – silniční a železniční doprava
- **lidskými aktivitami v přírodě** – rušení zvěře v době hnízdění a kladení mlád'at
- **pytláctvím**

Nepůvodní druhy zvěře

Mezi nepůvodní druhy zvěře patří:

- bažant obecný – dovezený na evropský kontinent ještě před naším letopočtem, v českých zemích prokazatelně více než 800 let
- krocan divoký – Severní Amerika
- orebice horská, rudá a čukar – okolí Středozemního moře
- králík divoký - původ v okolí Středozemního moře
- ondatra pižmová – původní areál rozšíření – Severní Amerika
- nutrie – americký kontinent
- muflon – původ v Přední Asii, k nám dovezený v polovině 19. století z rakouské obory Lainz
- kamzík – původní areál rozšíření – Alpy a Karpaty
- sika východní a sika Dybowského – Asie
- jelenec běloocasý – severoamerický kontinent
- norek severoamerický – americký kontinent, původ z umělých chovů
- psík mývalovitý – jihovýchodní Asie
- mýval severní - Severní Amerika
- šakal obecný – přední Asie, Afrika

Chov zvěře v zajetí

Chov zvěře v zajetí je možný pouze se

- souhlasem orgánu státní správy myslivosti
- po předcházejícím kladném vyjádření orgánu státní veterinární správy a to jak z pohledu veterinárního zákona a platných vyhlášek, tak také z pohledu zákona na ochranu zvířat proti týrání

Chov zvěře v zajetí by měl být výjimečný - poraněná a hendikepovaná zvířata

- chov opuštěných mláďat

Farmové chovy jelenovitých – jedná se o chov hospodářských zvířat, legislativně i prakticky naprosto nesouvisející s mysliveckou činností!

Péče o zvěř – doporučená literatura

Červený J. a kol. : Myslivość, Ottovo nakladatelství Praha, 2010

Hromas J. : Myslivość, Matice lesnická , 2008

Menzel K. : Chov a lov srnčí zvěře, Víkend s.r.o., 2009

Vosátko J. a kol. : Myslivość, Druckvo, 2013

Děkujeme za pozornost...

- Za ČMMJ připravil:
MVDr. Pavel Forejtek, CSc.
- Ke stažení:
www.cmmj.cz